

Jedinstvo života u profesionalnom radu

„Svaki častan rad može biti molitva, a sav molitveni rad je apostolat. Na ovaj način duša razvija jedinstvo života koje je i jednostavno i snažno.“ Novi članak u nizu o posvećivanju rada.

9.03.2015.

„Svaki častan rad može biti molitva, a sav molitveni rad je apostolat. Na ovaj način duša razvija jedinstvo

života koje je i jednostavno i snažno.“[1]

Rad, molitva, apostolat: tri riječi koje su prije možda označavale tri odvojena područja za nas, ali su sada zajedno spojene kao note u akordu tvoreći u konačnici jedinstveno, harmonijsko glazbeno djelo.

Kada smo započinjali s našim profesionalnim radom, možda je sve što smo mogli čuti bio izoliran i monoton zvuk našeg vlastitog rada s manjkom milosti. Ali kada otkrijemo kako preobraziti svoj posao u molitvu koja se uzdiže do neba i u apostolat koji zemlju čini plodnom, note se povezuju i počinju dobivati ritam i harmoniju. Ako se prestanemo truditi stvarati i skladati, lako možemo skliznuti natrag u razdvojene note. Ali, čim dopustimo Duhu Svetom da upravlja našim profesionalnim životom i dirigira orkestrom glazba ponovno počinje

teći stvarajući prekrasnu simfoniju ljubavi prema Bogu i ljudima – onu molitve i apostolata – u našem svakodnevnom radu. Svaka pojedina sposobnost našeg bića, naša volja, intelekt i privrženosti, vješto igraju svoju ulogu rezultirajući jednostavnim i snažnim jedinstvom života koje se sviđa Bogu i privodi druge k njemu.

U našem profesionalnom nastojanju tri područja trebaju biti pažljivo razmotrena kako bi se postigla harmonija jedinstva života: ispravna nakana, čvrsti principi i ponašanje koje je u skladu s oboma.

Ispravna nakana

Jedinstvo života u našem profesionalnom radu ovisi prije svega o ispravnosti naše nakane, o jasnoj i čvrstoj odluci raditi iz ljubavi prema Bogu, a ne iz naše ambicije ili drugih oblika sebičnosti; tražeći

Božju slavu, a ne ljudsku slavu ili osobno zadovoljstvo.

Nitko ne može služiti dvojici gospodara. [2] Ne možemo raditi kompromise imajući u svom srcu „jednu svijeću zapaljenu sv. Mihaelu, a drugu đavlu.“[3] Naša nakana treba biti jasno vidljiva. Ali, unatoč našoj želji rada za Božju slavu, svi primjećujemo da je lako izgubiti ispravnost nakane naše volje u pojedinim postupcima i da često, usporedo s poštenom namjerom, možemo otkriti i druge motive koji su manje plemeniti.[4] Baš iz tog razloga nas je sv. Josemaria savjetovao da stalno pročišćujemo svoju volju i ispravljamo našu nakanu. „Ispraviti. Pomalo, svakog dana. Ovo mora biti tvoja stalna briga ako uistinu želiš postati svetac.“[5]

Tkogod radi s ispravnom nakanom, uvijek se trudi raditi dobro. Takva

osoba ne radi na jedan način kada drugi gledaju i na drugi kada u blizini nema nikoga. Ona zna da Bog uvijek gleda i stoga nastoji savršeno ispuniti svoje dužnosti kako bi mu udovoljila. Ona je uredna, marljiva, profinjena u načinu na koji živi siromaštvo čak i kada nitko ne primjećuje ili kada treba ići protiv struje. U sive dane, kada se oblak monotonije spusti nisko, dijete Božje nastoji završne radnje učiniti iz ljubavi, čime se rad pretvara u molitvu.

Trenutci uspjeha ili neuspjeha mogu iskušati narav naše nakane navodeći nas da upadnemo u taštinu ili obeshrabrenje. Sv. Josemaria nas je učio da budemo spremni na ove situacije koje bi mogle naše misli okrenuti prema nama samima i ukaljati našu nakanu. „Morate biti pažljivi: ne dopustite svom profesionalnom uspjehu ili porazu – koji će zasigurno doći – da vas

potakne da zaboravite, čak ni za trenutak, koji je istinski cilj vašeg rada: slava Božja!“[6]

Za ojačati ispravnost naše nakane, stup našeg jedinstva života, trebamo tražiti Božju prisutnost u svom radu. Prikazat ćemo svoj rad u trenutku započinjanja, obnoviti naš prinos što je češće moguće, i dati hvalu kada ga završimo. I trudit ćemo se osigurati da se čini pobožnosti, posebice sveta misa, preliju u neprekidan razgovor s Bogom tijekom dana. „Zaboravljanje na Boga“ u našem radu znak je slabog jedinstva života, a ne samo sklonost ka rastresenošću. Kada je netko uistinu zaljubljen, ne zaboravlja osobu koju ljubi.

Čvrsti principi

Ispravnost nakane nužna je za jedinstvo života, ali ne smijemo nikada zaboraviti da naša volja mora biti vođena razumom prosvijetljenim

vjerom. Postoje ljudi koji ne uspijevaju na svakodnevnoj osnovi živjeti u skladu sa svojim kršćanstvom ne zbog loše namjere već zbog nedostatka čvrstog znanja. Kada se ljudi ne trude izgraditi svoju savjest i propuste dubinski upoznati moralne implikacije pojedinog zanimanja, u opasnosti su od prihvaćanja kao norme onoga što vide druge da čine. Zato, djelujući iz naizgled „dobre volje,“ mogu upasti u pogrešno ponašanje i počiniti teške nepravde. A zato jer ne znaju kako razborito procijeniti stvari, mogu propustiti učiniti dobro koje treba učiniti. Nedostatak čvrstih principa je preprjeka postizanju jedinstva života.

Osoba s principima čini pravu stvar bez upadanja u ekstreme ili zadovoljavanja osrednjošću. Katkad nepoznavanje prave stvari može potaknuti nekoga da misli kako je alternativa nekoj mani suprotna

mana: npr. kako bi se izbjegla tvrdokornost, potrebno je biti slab, ili za ne biti pretjerano agresivan, potrebno je biti „mekan.“ U praksi, takvi ljudi nisu ispravno shvatili narav krjeposti. Sredina – *in medio virtus* – ne znači raditi stvari napola ili ne težiti velikim visinama. Radi se zapravo o vrhuncu između dviju mana.[7] Moguće je istovremeno biti energičan i nježan, imati razumijevanja ali i biti zahtjevan prema dužnostima, biti iskren i razborit, radostan bez naivnosti. *Budite dakle mudri kao zmije, a bezazleni kao golubovi*, [8] rekao je naš Gospodin.

Principi koje trebamo za postizanje jedinstva života su *kršćanski* principi, ne samo ljudski. Njihova svjetlost vodilja nije samo ispravan razum već razum prosvijetljen živom vjerom koja je pak vođena milosrđem. Samo tada ljudske krjeposti postaju kršćanske krjeposti.

Dijete Božje nema potrebu njegovati dvije vrste krjeposti, jedne ljudske a druge kršćanske, neke vođene milosrđem a neke ne, jer bi to dovelo do dvostrukih standarda. On ili ona ne bi trebali biti zadovoljni vršenjem samo ljudske pravde u određenim područjima posla – npr. ispunjavanje slova zakona – a u drugim područjima kršćanske pravde, zaslađene milosrđem. Radije, trebaju težiti uvijek i u svemu živjeti pravdu Kristovu. „Razmotrimo posebno savjete i upozorenje kojima je pripremio šačicu ljudi koji su trebali postati njegovi Apostoli, njegovi glasnici do na kraj zemlje. Koji je ključ njegova učenja? Nije li to nova zapovijed ljubavi? Ljubav je ta koja im je omogućila utrijeti put kroz korumpirani poganski svijet... Kada se samo vrši pravda, nemojte biti iznenađeni ako ljudi bivaju povrijeđeni. Dostojanstvo čovjeka, koji je sin Božji, zahtijeva mnogo više. Milosrđe mora prodirati kroz i

pratiti pravdu jer zaslađuje i prkosi svemu: 'Bog je ljubav' (1 Iv 4, 16)...

Milosrđe, koje je kao velikodušno preplavljivanje pravde, prije svega zahtjeva ispunjavanje vlastitih dužnosti. Način za započeti je biti pravedan; slijedeći korak je učiniti što je najnepristranije...; ali da bi se ljubilo, potrebna je visoka profinjenost i mnogo pažljivosti i poštovanja, i ljubaznosti u bogatoj mjeri. Drugim riječima, uključuje pridržavanje Apostolovom savjetu: 'nosite jedni bremena drugih i tako ćete ispuniti zakon Kristov.' (*Gal 6, 2*)... Ovo zahtijeva cjelovitost bića sposobnog podložiti vlastitu volju onoj božanskog modela, radeći za sve ljude i boreći se za njihovu sreću i blagostanje. Ne poznajem boljeg načina za biti pravedan od života samo-predaje i služenja.“**[9]** U ovome je sadržano ono što znači imati *kršćanske principe*, nužno svjetlo za jedinstvo života.

Sve ovo zahtijeva formaciju i posebice vrijeme posvećeno učenju nauka. Bilo bi nepromišljeno oslanjati se na vlastitu „intuiciju“ i propustiti uložiti potreban trud za stjecanje čvrstog intelektualnog temelja. Ipak, samo teoretsko znanje nije dovoljno. Kršćansko jedinstvo života zahtijeva nauk asimiliran kroz molitvu.

Odvažnost

Uz znanje i ljubav, jedinstvo života zahtijeva i njihovu primjenu jer „ljubav su djela, a ne slatke riječi.“**[10]** *Da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.*

[11] govori Gospodin. Trebamo se iskreno preispitati, kako je sv. Josemaria savjetovao: „Širi li se kršćanstvo onima oko tebe?

Razmatraj o ovome svakodnevno.“**[12]**

Kada postoji jedinstvo života, prirodno je da će ga oni oko nas primjetiti. Osoba koja skriva svoja kršćanska uvjerenja iz straha da će biti „izdvojena“ gubi jedinstvo života. Propustila bi biti sol ili svjetlo i njena djela bila bi nadnaravno бесплодна. Gospodin nam svima kaže: *dabo te in lucem gentium, ut sit salus mea usque ad extremum terrae.* [13] Postavit ću vas kao svjetlo pred ljudima kako bi moje spasenje stiglo do nakraj svijeta.

Moramo imati „hrabrosti u javnosti uvijek djelovati u skladu s našom svetom vjerom.“ [14] Naš Gospodin je upozorio: *Doista, tko se zastidi mene i mojih riječi, toga će se i Sin Čovječji stidjeti kada dođe u slavi svojoj.* [15] Isus nas također i ohrabruje prekrasnim obećanjem: *Tko god se, dakle, prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem koji je na nebesima.* [16] Nema prostora za neodređenost. Ne

možemo se bojati govoriti o Bogu. Činimo to i svojim riječima, budući nam je sam Krist zapovjedio *pođite po svom svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju*[17] i svojim primjerom: *vjera ljubavlju djelotvorna.*[18]

Prirodno je da ljudi oko nas primjete našu vjeru izraženu djelima. Ovo bi još i više trebalo biti istinito kada materijalizam i hedonizam prevladavaju oko nas. Ako nečijoj vjeri treba dugo vremena da bude primjećena, to je prije znak dvostrukih mjerila nego li prirodnosti. Ovo se nažalost događa onima koji svoju vjeru otpravljaju u „privatnu sferu.“ Ovaj stav, ako ne izvire iz kukavičluka, mogao bi biti rezultat razmišljanja da vjera ne bi trebala igrati ulogu u profesionalnom ponašanju. Time bi se odražavao ne laikalni mentalitet već „laicistički“, koji pokušava Boga ukloniti iz društva, a često izostavlja i

moralni zakon. Ovo je upravo suprotno idealu postavlja Krista u središte svih ljudskih aktivnosti. Pozvani smo na ovaj visoki cilj, i dobro je da ga mnogi oko nas poznaju. Štoviše, iako je naš prvenstveni apostolat onaj „prijateljstva i povjerenja“**[19]** s našim kolegama, jedan na jedan, to ne isključuje mogućnost da će ponekad biti dobro ili čak i nužno – imperativ našeg jedinstva života – slobodno govoriti na javnom okupljanju i braniti kršćanski moral. Prepreka može biti u izobilju, ali vjera nam daje potrebnu snagu da obranimo istinu i pomognemo onima oko nas otkriti je.

U praksi, pak, znamo iz iskustva da čak i kada izbjegavamo ekstreme, lako je dopustiti sebi pasti pod utjecaj laicističkog mentaliteta i biti uvjeren da, primjerice, u nekim profesionalnim sferama je poželjnije nikada ne govoriti o Bogu jer bi to

bilo „neprimjereno“ ili moglo izazvati iznenađenje, ili zato što bi drugi mogli misliti da je naš stav o profesionalnim pitanjima „pod utjecajem naše vjere.“ U tom trenutku javlja se kušnja da sakrijemo svoje kršćansko stanje upravo onda kada bi ga trebali pokazati.

„Akonfesionalizam. Neutralnost. Stare priče koje se uvijek pokušavaju učiniti novima. Jesi li se ikada potrudio razmišljati o tome koliko je besmisleno ostavljati svoje katoličanstvo po strani prilikom ulaska na sveučilište, profesionalno udruženje, kulturno društvo ili Sabor, poput čovjeka koji svoj šešir odlaže pokraj vrata?“**[20]** Sv. Josemaria nas ne poziva da radimo predstavu od našeg katoličanstva ili da se ponašamo na način koji nije u skladu s laičkim mentalitetom. Ono na što nas upozorava je da, u našim pojedinačnim okolnostima, pažljivo

razmotrimo izvanjske i jasne zahtjeve jedinstva života u našem poslu i društvenom životu. „Morate imati hrabrosti (koja će ponekad biti značajna s obzirom na okolnosti vremena u kojem živimo) učiniti svoju vjeru prisutnom, štoviše, učiniti je opipljivom. Neka drugi vide vaša dobra djela i motive iza njih, čak i kada bi mogli biti kritizirani i napadnuti, budući da će uvijek biti nekih koji će pogrešno shvatiti vaše motive.“[21]

Jedinstvo života dar je od Boga i istovremeno osvajački pohod koji zahtjeva osobnu borbu. Ovo jedinstvo izgrađuje se vlastitim radom naporima pojedinih odluka da se djeluje usmjeren ka Bogu i s apostolskim željama. S Božjom milošću moramo težiti ljubiti Boga cijelim našim bićem: *ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, ex tota virtute*, [22] svim našim srcem, svom

našom dušom, svim našim umom i
svom našom snagom.

Fusnote:

[1] Sv. Josemaria, *Susret s Kristom*, 10

[2] *Mt* 6, 24

[3] Sv. Josemaria, *Put*, 724

[4] Usp. *Put*, 788

[5] *Put*, 290

[6] Sv. Josemaria, *Kovačnica*, 704

[7] Usp. sv. Josemaria, *Prijatelji Božji*,
83

[8] *Mt* 10, 16

[9] Sv. Josemaria, *Prijatelji Božji*,
172-173

[10] Usp. *Put*, 933

[11] *Mt* 5, 16

[12] Sv. Josemaria, *Kovačnica*, 856

[13] *Iz* 49, 6

[14] Sv. Josemaria, *Kovačnica*, 46

[15] *Lk* 9, 26

[16] *Mt* 10, 32

[17] *Mk* 16, 15

[18] *Gal* 5, 6

[19] Sv. Josemaria, *Kovačnica*, 192

[20] Sv. Josemaria, *Put*, 353

[21] Sv. Josemaria, *Upute*, 8. prosinca 1941, 13

[22] *Mk* 12, 30

.....

života-u-profesionalnom-radu/
(9.08.2025.)